

HODNOCENÍ RADNIČNÍHO PERIODIKA obce Psáry

Zpracoval:

Ing. Mgr. Oldřich Kužílek

Oživení, o. s., září 2012

bez X korupce

Obsah

Hlavní zjištění.....	2
Hlavní doporučení	3
Analýza radničního periodika	4
Základní údaje:	4
Základní charakteristika periodika	4
Pojetí Periodika	4
Obsah politických témat (názorová sdělení k aktivitám radnice)	4
Prezentace představitele radnice.....	5
O trochu více najdeme fotografie místostarostky Málkové.....	6
Přítomnost alternativních názorů	6
Nabídka dalších alternativních názorů	7
Plnění hlavních funkcí periodika.....	8
Informace o připravovaných rozhodnutích.....	9
Systémové otázky	9

Hlavní zjištění

Z hlediska principů svobodného šíření informací, dodržování objektivitu a vyváženosti představuje Psárský zpravodaj **průměr**, což však v českém prostředí znamená poměrně nízkou úroveň oproti nejlepším příkladům radničních periodik¹.

Oblast	Klady	Zápory
Objektivita, vyváženost	Periodikum není zneužíváno k propagaci jedné politické skupiny či některých představitelů.	Periodikum nepřináší dost informací o skutečných diskusích a polemice v orgánech města včetně autentických vyjádření jejich aktérů.
		Periodikum není vcelku objektivní a vyvážené.
Plnění funkcí periodika	Periodikum poskytuje pravidelný přehled o usneseních orgánů obce.	Příliš malá část periodika je věnována otázkám místní politiky.
		Nevyužívá se dostatečně možnost poskytovat informace o polemice vedené přímo na zastupitelstvu (např. formou stručného referátu o průběhu zastupitelstva).
		Periodikum neposkytuje významné formy zpětné vazby a komunikace, zejména ve směru od občanů k vedení radnice a ve směru mezi občany navzájem.
Systémové otázky	Střet zájmů v redakční radě je snížený převahou nečlenů zastupitelstva.	Redakční rada nesprávně přejímá roli redakce, když (alespoň jak plyne ze zveřejněného pravidla) přímo zasahuje do sestavování jednotlivých čísel.
		Nejsou zveřejněny podrobnosti organizace vydávání, např. smlouva o vydávání či Pravidla pro vydávání (zařazování příspěvků, dosahování objektivitu a vyváženosti).

¹ např. Informační listy Černošic

Hlavní doporučení

Oblast	Č.	Doporučení
Objektivita, vyváženost	1.	V periodiku by se měly více prezentovat také alternativní názory.
	2.	Při poskytování informací z jednání orgánů města je vhodné upozornit na polemické momenty a poskytnout možnost nositelů alternativních názorů (opozice, občanské aktivity) přímo prezentovat své názory.
	3.	Redakce by měla získávat více názorů (včetně alternativních) od zastupitelů ke klíčovým rozhodnutím a otázkám místní politiky.
	4.	Zavést Rubriku typu Názory zastupitelů, případně Názory občanů.
Plnění funkcí periodika	5.	Lze doporučit zvětšit prostor pro informace o místních politických otázkách (podrobnější popis diskuse a argumentace na zastupitelstvu, názory občanů, ankety, avíza budoucích významných rozhodnutí obce).
	6.	Periodikum by mělo ve vyšší míře zprostředkovávat také reakce vedení města na otázky, vznášené veřejností (je úkolem redakce takové otázky znát a formulovat).
	7.	Periodikum by mělo ve vyšší míře umožnit přímá vyjádření občanů, ať už formou příspěvků (dopisy, zprávy, komentáře) anebo horizontální komunikace mezi občany a jejich aktivitami (oznámení o akcích, týkajících se politických otázek města).
Systémové otázky	8.	Lze doporučit větší oddělení kompetencí redakční rady a redakce při vydávání periodika.
	9.	Lze též doporučit vytvoření pravidel či statutu pro vydávání, která by zakotvila požadavky na prvky objektivitu a vyváženosti periodika. Takový vnitřní předpis ² (např. schválený zastupitelstvem) by částečně eliminoval to, že redaktorka ve smluvním vztahu, kontrolovaném starostou, nemůže mít úplnou volnost a motivaci k vyhledávání alternativních názorů a jejich prezentaci v periodiku

² inspirací mohou být Pravidla pro vydávání z Černošic

Analýza radničního periodika

Základní údaje:

Název periodika: PSÁRSKÝ ZPRAVODAJ

Analyzovaná čísla: 1, 2, 3 /2012

Základní charakteristika periodika

Větší část periodika tvoří kulturní a společenský servis, zaměřený především na školy, činnost pro seniory (sociální komise ZO) a další místní společenská témata. Menší část tvoří informace o aktivitách radnice.

Periodikum má pravidelně 32 až 36 stran formátu A4, vychází dvoutříměsíčně, tedy 6 x ročně.

Periodikum vydává obec. Redakci tvoří „vedoucí redaktorka“ (Ing. Lucie Libovická, smluvní vztah s obcí není zřejmý (není zveřejněno). *MERIDIT s.r.o., IČO 276 32 237, vydavatelské a nakladatelské činnosti, reklamní činnost a marketing*)

Redakční rada: Ing. Karel Kříž, Jiří Římovský, MUDr. Jaroslav Sokol. Za obec Psáry: Vlasta Málková (místostarostka).

Pojetí Periodika

Periodikum je pojímáno jako nástroj informování občanů o aktivitách radnice a o společenských a kulturních událostech města. Informace o politických tématech se zařazují ze začátku periodika. Značný prostor se věnuje rozhodování orgánů obce – zveřejňují se usnesení zastupitelstva a rady. O rozhodování orgánů města se však zveřejňují jen výsledná usnesení.

Pravidelně se uveřejňuje rubrika nazvaná Co se v obci udělalo – výčet realizovaných akcí.

Mimo politický obsah se preferují informace o aktivitách škol, sociální komise zaměřené na seniory, hasičích, občanských aktivitách, kultuře.

Obsah politických témat (názorová sdělení k aktivitám radnice)

Periodikum obsahuje vedle kulturního a společenského servisu též část věnovanou místní politice, resp. aktivitám radnice. V této části periodika je třeba dodržovat principy šíření informací veřejnou správou, tedy zejména zásady objektivit, vyváženosti názorů a zdržení se toho, aby byla v celku šířeného obsahu jednostranně zvýhodňována některá politická strana nebo hnutí.

Politická plocha v psárském periodiku má průměrně rozsah okolo 10 stran z 32 až 36, což představuje asi 28 %. Ve zkoumaných číslech bylo aktivitám vztahujícím se k činnosti radnice věnováno:

Vydání	Počet stran politické plochy (z 32-36 stran)
1 (únor '12)	9,6
2 (duben '12)	7,9
3 (červen'12)	11,3

Průměr tohoto údaje byl v r. 2006 ve velkém vzorku radničních periodik³ (dále jen „průzkum 2006“) zjištěn ve výši 40%. Lze tedy konstatovat jak statisticky, tak i přímo z posuzovaného vzorku, že **v periodiku se tématům místní politiky věnuje podprůměrně pozornosti.**

V tomto ohledu investice veřejných prostředků do periodika⁴ neplní dostatečně svůj účel, například ve smyslu § 97 obecního zákona.

§ 97 zákona o obcích: „Obec informuje občany o činnosti orgánů obce na zasedání zastupitelstva obce a dále jiným způsobem v místě obvyklým.“

Lze doporučit zvýšit rozsah plochy, informující o politickém dění v obci, zejména o diskusích na zastupitelstvu a pozadí přijímaných rozhodnutí, případně též o názorech veřejnosti na činnost vedení obce.

Prezentace představitele radnice

Starosta je periodiku zmiňován průměrně 0,2 x na stránku politické plochy. Průměr tohoto údaje byl v průzkumu 2006 zjištěn ve výši 1,6.

Vydání	Počet zmínek o starostovi
1 (únor '12)	3 ⁵
2 (duben '12)	0
3 (červen'12)	4

Zhruba stejně často je zmiňována místostarostka obce, paní Málková.

Počet fotografií starosty je umírněný a nijak nepřekračuje průměr.

Vydání	Počet fotografií starosty
1 (únor '12)	1
2 (duben '12)	0
3 (červen'12)	0

³ projekt Radniční listy bez cenzury (RLBC), Oživení o.s. a Otevřená společnost o.p.s. 2006, vzorek 100 periodik

⁴ 250 000 Kč ročně

⁵ mimo stereotypního údaje z usnesení ZO, že provedením úkolu je pověřen starosta

O trochu více najdeme fotografie místostarostky Málkové.

Vydání	Počet fotografií místostarostky
1 (únor '12)	2
2 (duben '12)	0
3 (červen'12)	4

Prezentace představitelů radnice je tedy velmi uměřená, zdaleka podprůměrná. **Periodikum se nezneužívá k jejich propagaci.**

Přítomnost alternativních názorů

Přítomnost alternativních názorů je klíčový parametr pro hodnocení názorové vyváženost periodika ve smyslu výše uvedených principů šíření informací veřejnou správou.

Alternativním názorem je jakékoliv sdělení, které nepředstavuje sdělení názoru či stanoviska aktuálního vedení radnice.

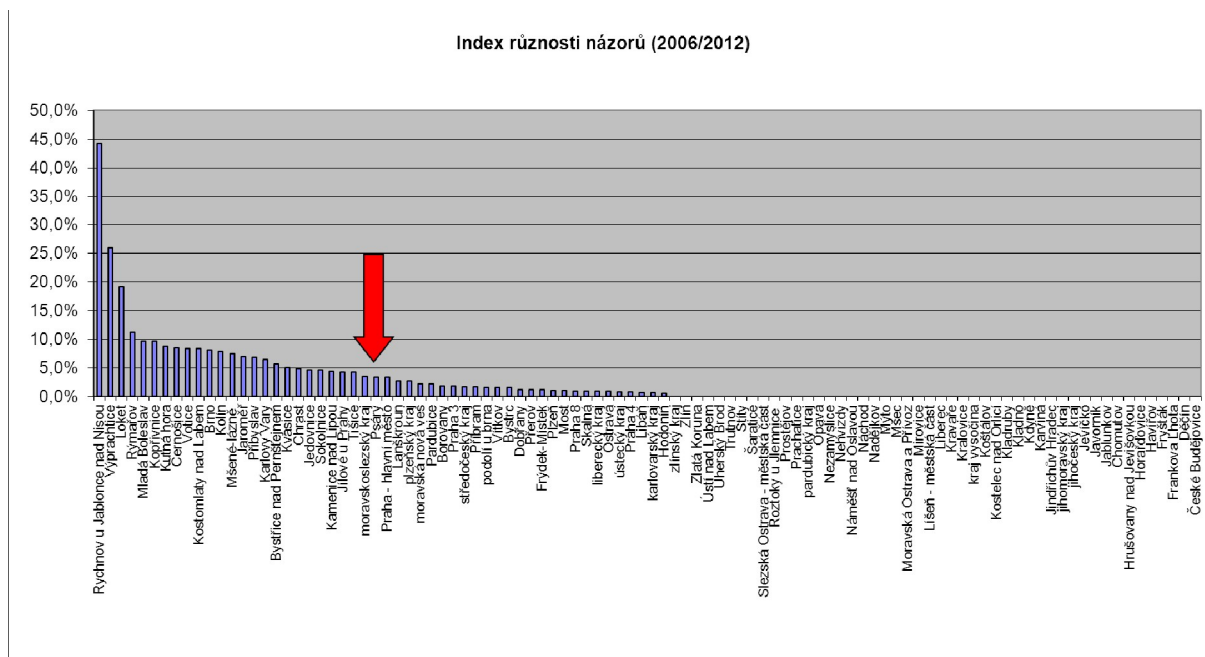
Periodikum ve zkoumaných číslech **obsahuje určité množství alternativních názorů.**

Vydání	Alternativní sdělení (počet stran)
1 (únor '12)	0,9
2 (duben '12)	0,0
3 (červen'12)	0,1

Prostor pro alternativní, zejména opoziční názory (např. článek Byly na tom Psáry opravdu tak zle? č. 1-2012, únor, str. 12), je však nepravidelný a nesystematický

Prostor alternativních sdělení v rozsahu průměrně cca 0,3 strany na vydání znamená orientační výsledný Index různosti názorů (IRON)⁶ přes tři procenta politické plochy (3,4 %). To by mezi 100 hodnocenými periodiky průzkumu 2006 znamenalo 27. místo.

⁶ Podle metodiky RLBC, ovšem určený na pouhých třech vydáních listu, zatímco metodika RLBC vyžaduje alespoň pět vydání.

Jde o podprůměrné umístění, protože v posledních letech (oproti referenčnímu roku 2006) se přítomnost alternativních názorů v radničních periodikách výrazně zvýšila a lze očekávat další zvyšování plurality názorů v radničních periodikách.

Rozumná míra vyváženosti názorů (velmi zhruba a v delším časovém součtu) by se měla pohybovat okolo hodnoty vyjadřující poměr volebních výsledků mezi koalicí a opozicí, po započtení tzv. „vládního bonusu“⁷, který je důsledkem toho, že vedení obce ji reprezentuje a je přirozeným nositelem hlavních sdělení o politice obce. Opozice v Psárech představuje téměř polovinu zastupitelstva, **prostor pro alternativní vyjádření v rozsahu 3 % politické plochy tak naprosto neodpovídá přiměřenému rozsahu.**

Redakci se nedaří vyhledávat a zařazovat alternativní názory, které zobrazují protipóly diskuse.

V periodiku chybí rubrika typu Názory zastupitelů, Názory občanů, v níž by bylo možné systematicky uplatňovat názory, zobrazující celé politické spektrum.

Nabídka dalších alternativních názorů

Náměty pro nalezení alternativních názorů poskytují mimo jiné jednání zastupitelstva (a následně zápisy a záznamy z nich).

Například na ZO 13. 6. 2012 byl předložen návrh zahájení jednání k uzavření smlouvy o smlouvě budoucí na odkup pozemku pro tzv. pobytovou louku. Někteří zastupitelé byli proti a usnesení nebylo přijato. Následující číslo PZ o **tom nepřináší žádnou zprávu**, ani v přehledu usnesení ZO.

Na ZO 29. 2. 2012 došlo k personální rekonstrukci rady obce. Byl odvolán místostarosta, zvolen nový člen rady, návrh na odvolání starosty neprošel. Následně vyšlo č. 2 dne 27. 4. 2012 (uzávěrka 10.4.2012). K této významné události obce Zpravodaj **vůbec nesděluje žádné informace**. Možná je to

⁷ uvádí se obvykle v rozsahu 10 – 20%

dáno tím, že již před uvedeným ZO se k problému vyjádřil (jednostranně!) starosta v rozsahu téměř celé strany. **Redakce nezajistila alternativní názor** k této věci, ať už přímo od oponentů (Ing. Nezmar, Ing., Novák), případně od jiných osob anebo jen citací ze záznamu jednání zastupitelstva.

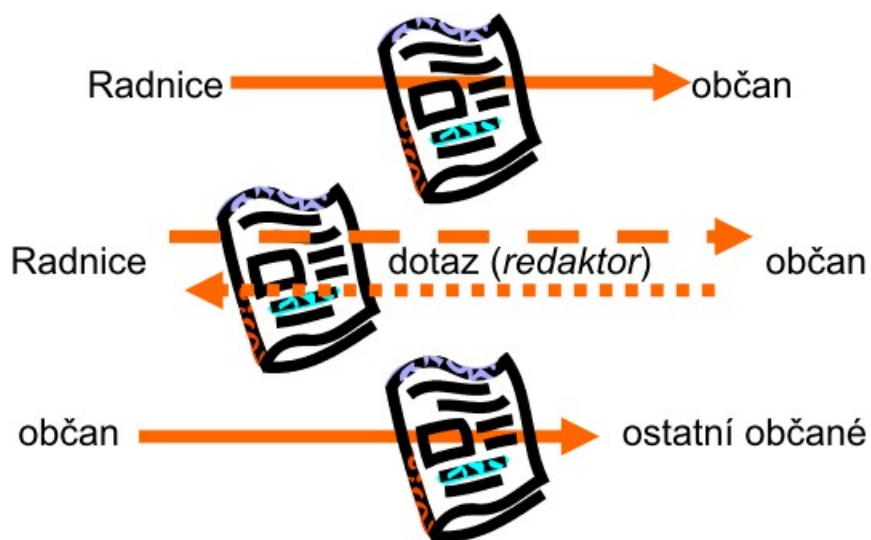
Článek starosty v č. 2-2012 (únor) „Patová situace ve vedení obce“ přinesl osobní hodnocení problémů vedení obce z hlediska starosty. V článku **starosta též osobně kritizuje další (opoziční) členy zastupitelstva**. Přitom **Zpravodaj nezajistil (ani v následujících vydáních) žádnou možnost vyjádřit protinázor**.

Jde tak o zneužití periodika a porušení objektivitu, byť je tento jev v PZ výjimečný.

Plnění hlavních funkcí periodika

Fungující model vydávání periodika dokáže plnit tři směry komunikace a tedy i zpětných vazeb:

1. od radnice k občanům – sdělování informací o činnosti orgánů, o záměrech,
2. od občanů k radnici – předkládání dotazů, kritiky, polemiky (často formulované jako dotazy redaktora)
3. od občanů k občanům (výměna informací přímo mezi občany – sdělování názorů, oznámení o setkáních k problémům místní politiky apod.)

Tyto funkce psárců periodik **plní pouze částečně**.

Periodikum neobsahuje žánr, v němž by redaktor (v zastoupení veřejnosti, při znalosti názorů ve veřejnosti) kladl dotazy (míněno žurnalisticky zkoumavé až nepříjemné dotazy) vedení města. Takový žánr by lépe, než např. vlastním článkem starosty, umožnil vedení města vysvětlit některé kroky, jako např. v č. 2 v otázce rekonstrukce rady. Též by na veřejnost působil mnohem důvěryhodněji.

Periodikum prakticky neposkytuje prostor pro občany pro komunikaci ve směru od občanů k občanům (v oblasti politických otázek obce).

Informace o připravovaných rozhodnutích

Významnou funkcí periodika má též být včasné informování veřejnosti o významných, dlouhodobě připravovaných rozhodnutích tak, aby se mohla na rozhodování odpovídající měrou podílet. V periodiku v tomto smyslu **nejsou avizována prakticky žádná rozhodnutí**. V důsledku toho je pak například nutno zpětně poskytovat veřejnosti informaci o změně ceny vodného (č..3 – červen 2012) na základě výslovného požadavku člena zastupitelstva.

Výjimkou je odpověď starosty na dotaz občanky k záměrům úprav návsi (č. 1-2012 únor).

Systémové otázky

Psáry jen zčásti **odstranily střet zájmů** z vlivu na obsah periodika. V redakční radě je místostarostka obce, ostatní tři členové jsou mimo zastupitelstvo obce.

Na webu se uvádí: „*Přispívat do Psárského zpravodaje může kdokoliv po dohodě s redakcí zpravodaje. O obsahu Psárského zpravodaje rozhoduje redakční rada, která si vyhrazuje právo jakýkoliv článek nezveřejnit.*“

Takové pojetí Redakční rady není správné (pokud tento text představuje jediné existující pravidlo pro vydávání).

O obsahu jednotlivého čísla má rozhodovat **redakce**. Úkolem redakční rady má být formulace zaměření, celkové struktury, **zpětné** hodnocení čísel z hlediska dosažených ukazatelů (např. vyváženost a objektivita, plnění funkcí periodika).

Redakce Zpravodaje je organizačně oddělená od města (redaktorka je v smluvním poměru k městu), čímž se zvyšuje předpoklad, aby při přípravě periodika postupovala samostatně a nepodléhala konkrétním pokynům a objednávkám ze strany veřejných představitelů. Bez znalosti smlouvy o vydávání (pokud vůbec smlouva pamatuje na kvalitativní otázky jako je zajišťování objektivit a vyváženosti) však nelze postavení redakce posoudit.

Periodikum pouze zčásti **plní hlavní účel svého vydávání** – poskytovat občanům informace a srozumitelný obraz o rozhodování radnice, o aktivitách politických představitelů, o diskusích v orgánech města, o alternativách pro různá závažná rozhodnutí, které vedení města musí přijímat.

Periodikum proto **nemá významnou přidanou hodnotu**, která odůvodňuje výdej veřejných prostředků města na jeho vydávání. Lze klást otázku, zda hlavní realizovanou funkci, tj. společensko-kulturní informační servis, není schopen pokrýt podnikatelský záměr bez účasti obce.

Menší část periodika je obsazena reklamou a propagací podnikatelských aktivit⁸.

Vydání	Počet stran plochy reklamy a PR pro podnikání (z 32-36)
--------	---

⁸ ve verzi zveřejněné na webu není reklama zařazena, nelze ji tedy při auditu opřeném o zveřejnění periodika na webu komentovat.

	stran)
1 (únor '12)	1,6
2 (duben '12)	2,8
3 (červen'12)	2,8

Průměrně je tedy plocha reklamy skoro 8%. V průzkumu 2006 byla tato hodnota průměrně 10 %. Zpravodaj tedy obsahuje mírně podprůměrnou míru reklamy.